

ROZEMAAI ANTWERPEN

Nieuw beekdalpark draagt openbare ruimte te herontwikkelen woonwijk

Huidige situatie: hoogbouw, beek, uitzicht natuurgebied, open structuur

Ecostad, Ekeren verbinden met centrum Antwerpen

Rozemaai als stapsteen tussen natuurgebieden

De Stadsbouwmeester Antwerpen heeft Buro Lubbers geselecteerd voor het ontwerp van een masterplan voor het publieke domein van Rozemaai. Deze Antwerpse wijk wordt gefaseerd herontwikkeld en vraagt om een krachtig ruimtelijk raamwerk waarbinnen toekomstige ontwikkelingen plaats kunnen vinden. Buro Lubbers heeft een concept ontworpen voor een hoogwaardige en duurzame woonomgeving met een herkenbare identiteit, een wijk die stedenbouwkundig en landschappelijk is verankerd in de omgeving en waar de bewoners zich thuis voelen. De hoofdingreep is het openmaken van het beekdal. Dit creëert kansen voor natuurontwikkeling, waterberging en recreatie alsook voor een aansluiting op de omliggende natuurgebieden. De ruimtelijke ontwikkelingen staan niet op zichzelf. Ze bieden aanleidingen om de sociale cohesie in de wijk te verbeteren en bedrijvigheid te stimuleren. Het concept voor het masterplan is gebaseerd op drie ruimtelijke lagen die samen een blauw-groen-grijs raamwerk vormen: water, groen en routing. Binnen het raamwerk vinden verschillende bouwvelden en functies (recreatie, parkeren, paviljoens) een logische plek. Het raamwerk onderscheidt grofweg een natuurlijk beekdalpark en 'cultuurlijke' buurten die vloeiend in elkaar overlopen. Een overkoepelende beeldkwaliteit creëert een herkenbare identiteit: een waterrijke en groene woonomgeving die uitnodigt tot verblijf en ontmoeting, sport en spel.

Water

De eerste laag, het water, gaat uit van de karakteristieke landschappelijke eigenschappen van Rozemaai, namelijk de ligging in een beekdal. Door de oorspronkelijke Donkse beek weer open te maken, ontstaat een logische zonering van een beekdalpark met aan weerszijden twee woonbuurten. Bijkomend voordeel van het grondverzet is dat met de afgegraven grond een geluidswalpark aan de snelweg kan worden gecreëerd. De twee oevers hebben elk een eigen identiteit. De oostelijke oever wordt afgegraven en krijgt daardoor een laag en natuurvriendelijk karakter. Deze oever loopt door over in het beekdalpark: een overstromingsgebied waar het water uit de wijk via wadi's naar toe wordt afgevoerd. Natuurlijke waterwachtbekkens en graduele hoogteverschillen maken hier een omgekeerde cascadowerking mogelijk. Dat betekent dat afhankelijk van de waterstand het beekdalpark meer of minder wateroppervlak heeft. In het afwisselend droge en natte overloopgebied ontstaan plassen, poelen en spontane vegetatie, hetgeen bijdraagt aan de biodiversiteit. Een hoger gelegen dijkje vormt bij alle waterstanden een

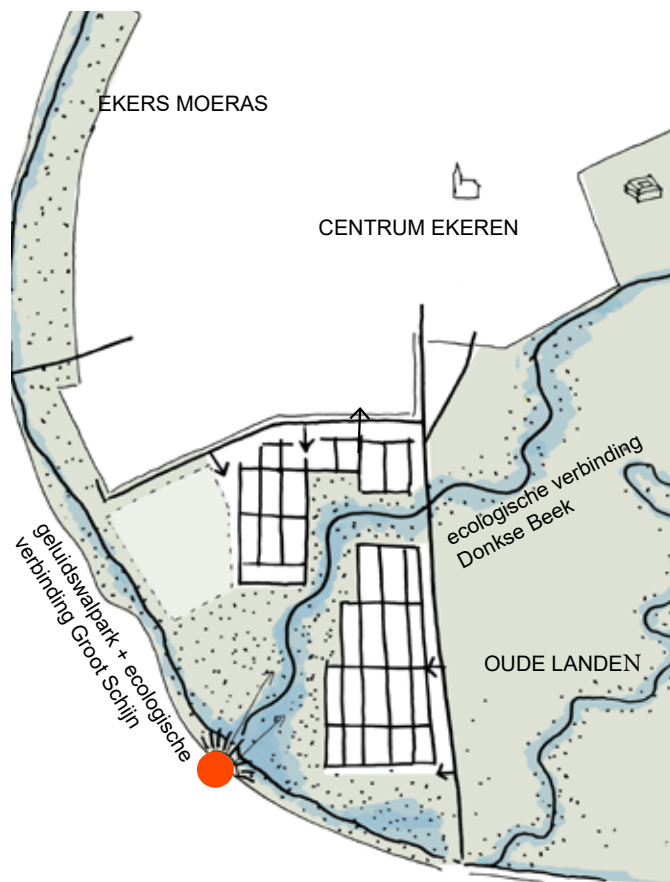
recreatieve wandelroute door dit parkdeel. De westelijke oever met zijn bos blijft gehandhaafd. Van west naar oost ontstaat zo een afwisselend beeld en gebruik van de beek: boszone, beekdalzone, natuurzone met waterberging en recreatiezone.

Groen

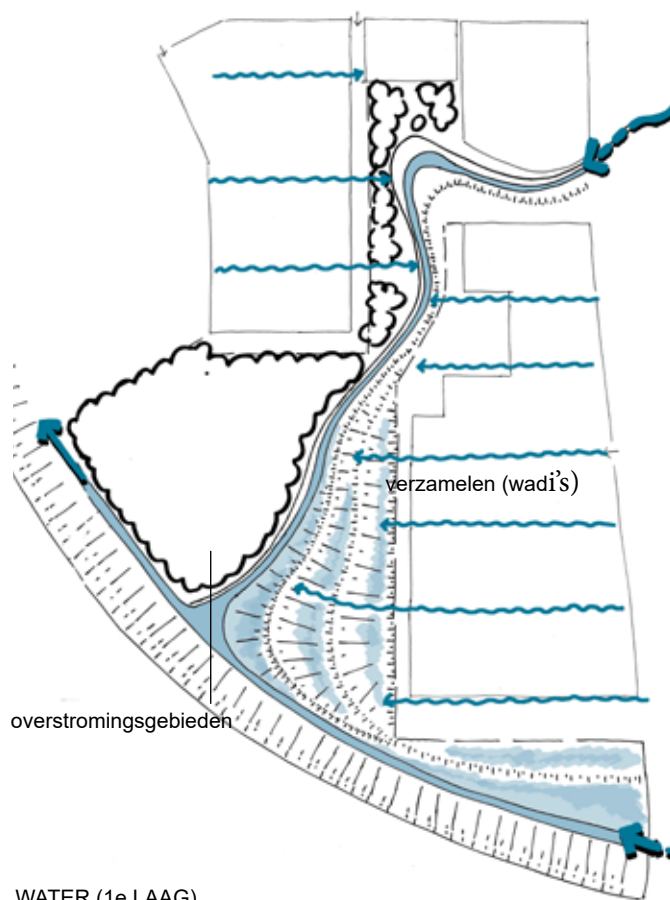
De tweede laag is de groenstructuur. De beplanting wordt gebaseerd op de landschappelijke ondergrond. Door de aanwezige grondslag en waterstand blijft het westelijke beekdalpark bosrijk met afwisselende vegetaties. Het oostelijke parkdeel bevindt zich in een (half)open beekdal. Door de gradiënten is de vegetatie hier zeer gevarieerd: rietzones, nat grasland, bloemrijk grasland, ruigtes en bossages. Onderdeel van het parkgroen wordt het geluidswalpark; het is een nieuw groengebied, een verlenging van het beekdalpark. Het geluidswalpark resulteert in meer groen in Rozemaai, maar vormt bovenal een belangrijke ecologische verbinding. De gebiedseigen beplanting uit het beekdalpark wordt doorgezet in de buurten en aangevuld met andere, meer weelderige soorten. Door variatie in kleinere en grotere boomsoorten, in kleur, geur en bloeiwijzen van de bomen ontstaan afwisselende woonstraten en erven.

Routes

De derde laag wordt gevormd door de routing. Rozemaai wordt een waterrijke, groene wijk gericht op wandelaars en fietsers. Gemotoriseerd verkeer is zoveel mogelijk te gast. Het recreatieve routenetwerk geeft Rozemaai zijn onderscheidende, karakteristieke karakter. Vanuit de woonbuurten loopt een fijn netwerk van recreatieve routes door tot in het beekdalpark. De meanderende parkroutes maken gebruik van de reliëfverschillen en bieden een afwisselende beleving. In contrast met de natuurlijke oos-toever krijgt de westoever een harde begrenzing met schanskorven. De hoofdverbinding loopt hier langs de beek. De routes uit het beekdalpark lopen door in het geluidswalpark. Vanuit dit hoger gelegen deel heeft de wandelaar fraai uitzicht over het beekdalpark en de rest van Rozemaai. Op de overgang van de buurten naar het beekdalpark worden uiteenlopende recreatieve functies ondergebracht voor sport en spel, verblijf en ontmoeting. Omdat de recreatieve voorzieningen niet volledig zijn verspreid over heel Rozemaai, maar zich concentreren in de overgangszones, stimuleert het ontmoeting tussen de verschillende bewoners. Dit wordt de zone waar men afspreekt, waar nieuwe ontmoetingen plaatsvinden, waar de sociale cohesie van Rozemaai groeit en bloeit.

CONCEPT & RELATIE OMGEVING

WATER (1e LAAG)

GROEN (2e LAAG)

ROUTES EN OBJECTEN (3e LAAG)

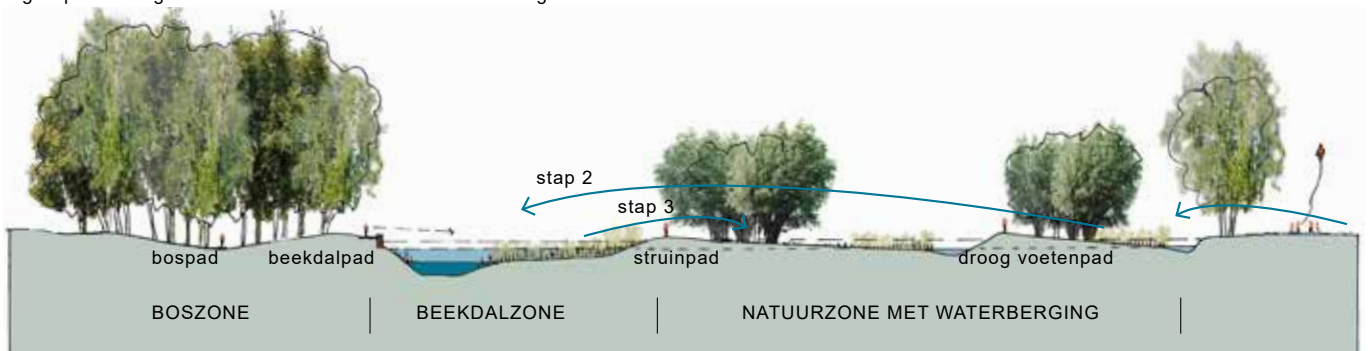
WATER: BEEKDALSYSTEEM EN WADI'S

Huidige situatie: dichtbegroeid beekdal met hoge oevers door ophogingen.

Ingreep: door afgraven oostoever ontstaan verschillende gradiënten.

Nieuw profiel: beekdal met gevarieerde beplanting; bos op westoever en rietzones, bloemrijk grasland, ruigte en bossages op de oostoever

Wadi's in de wijk vullen zich met water.

Sloten brengen het water uit de wijk naar het beekdal.

Plassen en poelen vormen ideale biotoop voor reptielen en amfibieën.

In de beek worden ribben aangelegd om de stroomsnelheid te bevorderen.

Overstromingsfases

Basis. Donkse beek en plassen zijn gevuld.

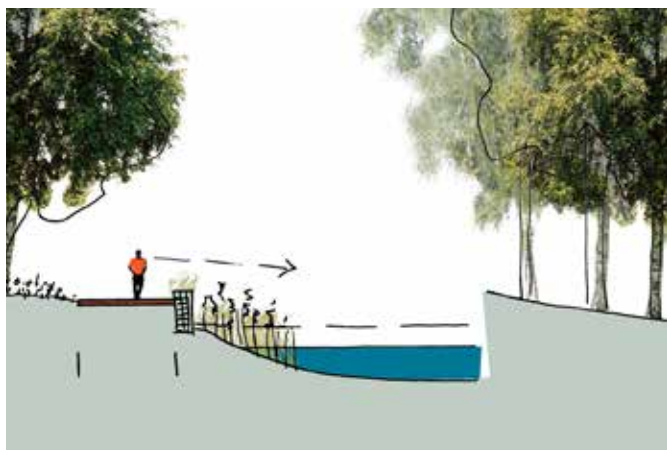
1. Beekdal vult zich.

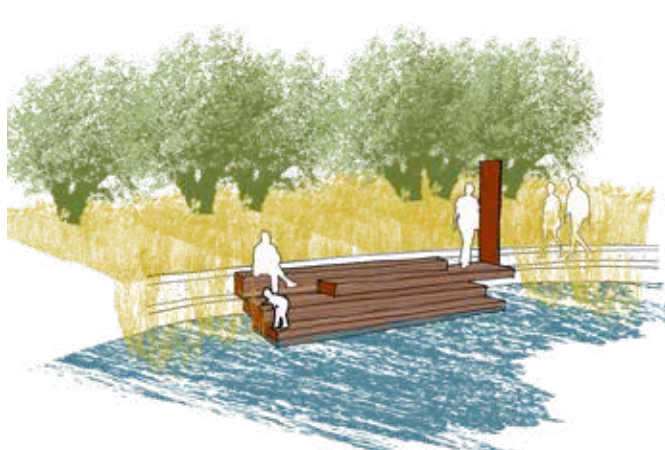
2. Beekdal vult zich verder en water uit de wijk vult bovenste trede.

3. Beekdal vult zich geheel en bovenste en middelste trede vullen zich.

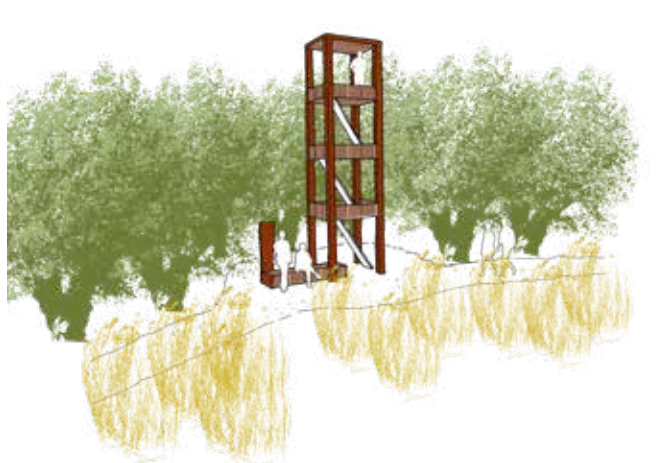
Wandelboulevard (hoofdroute)

Trap aan het water

Vlonderpad, houten knuppelpad

Toren

Foto's uitvoering 2018

BURO LUBBERS

landschapsarchitectuur & stedenbouw

